

ค่านิยมทางสังคมและทัศนคติทางการเมืองของสมาชิกวุฒิสภาไทย (2522)

ร.ศ.ศ. อมร ราชณรงค์

006361

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2523

10244708

SOCIAL VALUES AND POLITICAL ATTITUDES
OF MEMBERS OF THE THAI PARLIAMENT (1979)

Pol.Sub. Lt.Amorn Rajanaronk

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Political Science

Department of Government

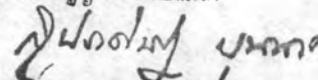
Graduate School

Chulalongkorn University

1980

หัวข้อวิทยานิพนธ์ คำนิยมทางสังคมและทัศนคติทางการเมืองของสมาชิกรัฐสภาไทย(2522)
โดย ร.ต.ต. อมร ราชณรงค์
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ น่องแก้ว

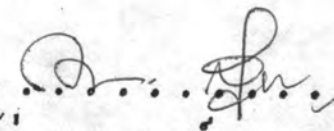
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ออนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประทีฐ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. กระมล ทองธรรมชาติ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ น่องแก้ว)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนลา สุขพานิช)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รัฐอธิยงานิพนธ์ คานิยมทางสังคมและทัศนคติทางการเมืองของสมาชิกรัฐสภาไทย
 (2522)
 ชื่อนิสิต ร.ต.ต.อมร ราชณรงค์
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว
 ภาควิชา การปกครอง
 ปีการศึกษา 2522

บทคัดย่อ

สมาชิกรัฐสภาเป็นกลุ่มชนชั้นนำทางการเมือง มีบทบาทและอิทธิพลอย่างมากใน
 การกำหนดนโยบายในการกระจายหรือแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ การเมืองสังคม ให้
 แก่คนในระบบการเมือง โดยเฉพาะ สมาชิกรัฐสภา พุทธศักราช 2522 ปฏิบัติงานอยู่ในช่วง
 ที่ประเทศไทยประสบปัญหาหนักทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม เนื่องจากคานิยม
 และทัศนคติของสมาชิกรัฐสภามีผลกระทบอย่างมากต่อการเมืองการปกครองไทย การศึกษา
 เรื่องนี้จึงมุ่งที่จะทำการศึกษาคานิยมและทัศนคติทางการเมืองดังกล่าว เพื่อที่จะรู้ถึงปัจจัย
 สำคัญที่มีผลต่อระบวนทางการเมืองการปกครองไทยได้ดีขึ้น กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้
 เป็นสมาชิกรัฐสภาจำนวน 192 ท่าน จำแนกเป็นสมาชิกผู้แทนราษฎร 110 ท่าน และวุฒิ
 สมาชิกจำนวน 82 ท่าน

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าคานิยมทางเศรษฐกิจของสมาชิกรัฐสภาส่วนใหญ่นั้นไม่ค่อย
 ให้ความสำคัญกับโครงการพัฒนาเศรษฐกิจในระยะยาว แต่เห็นความสำคัญของปัญหาเศรษฐกิจ
 ในปัจจุบันมากกว่า นอกจากนี้ การศึกษาเรื่องนี้พบว่าภูมิหลังทางสังคมของสมาชิกมีผลกระทบ
 ต่อคานิยมทางเศรษฐกิจของสมาชิกอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือสมาชิกรัฐสภาที่แตกต่างกันในด้าน
 อาวุธระดับการศึกษา อาชีพก่อนที่จะเป็นสมาชิกรัฐสภาภูมิลำเนาเดิม กลุ่มการเมืองที่สังกัด
 และการเคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีความแตกต่างต่อคานิยมด้านคุณค่าของการพัฒนา
 เศรษฐกิจด้วย สมาชิกรัฐสภาที่มีอายุค่อนข้างน้อย การศึกษาค่า เคยเป็นข้าราชการมาก่อน
 และไม่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองมาก่อน มีแนวโน้มที่จะมีคานิยมในด้านคุณค่าของการพัฒนา

๑

เศรษฐกิจสูงกว่าที่มีลักษณะภูมิหลังทางสังคมในลักษณะอื่น ๆ สรุปได้ว่า ภูมิหลังทางสังคมของสมาชิกรัฐสภามีอิทธิพลต่อค่านิยมทางเศรษฐกิจของสมาชิกเหล่านั้น

สำหรับทัศนคติทางการเมืองของสมาชิกรัฐสภาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีทัศนคติแบบกลาง ๆ ระหว่างเสรีนิยมและอนุรักษนิยม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีแนวโน้มทางเสรีนิยมสูงกว่าวุฒิสมาชิก จึงสรุปได้ว่าทัศนคติของสมาชิกรัฐสภามีทั้งส่วนที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประชาธิปไตย และบางส่วนเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตย

ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังสังคมกับทัศนคติของสมาชิกรัฐสภานั้นพบว่าสมาชิกรัฐสภาที่มีความแตกต่างกันในด้านอายุ การศึกษา ภูมิลำเนาเดิม กลุ่มการเมืองที่สังกัด จะมีความแตกต่างกันในทัศนคติทางการเมือง และพบว่าสมาชิกที่มีอายุน้อย การศึกษาสูง ไม่เคยเป็นข้าราชการมาก่อน ภูมิลำเนาเดิมอยู่ภาคกลางและภาคใต้ สังกัดพรรคประชาธิปัตย์และกิจสังคม จะมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติทางการเมืองในทางเสรีนิยมสูงกว่าสมาชิกรัฐสภาที่มีลักษณะภูมิหลังทางสังคมในลักษณะอื่น ๆ ฉะนั้นสรุปได้ว่าสถานภาพทางสังคมของสมาชิกรัฐสภามีอิทธิพลต่อทัศนคติทางการเมืองของสมาชิกรัฐสภาเหล่านั้น

จากผลการศึกษาคังกล่าว พอที่จะชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มบางประการได้ว่าสมาชิกรัฐสภาซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญอย่างหนึ่งของระบอบประชาธิปไตยจะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาของระบอบประชาธิปไตยของไทยได้ในระดับกลางเท่านั้น ส่วนการพัฒนาเศรษฐกิจในระยะยาวของไทยนั้นมีอุปสรรคจากค่านิยมของสมาชิกรัฐสภาอย่างมาก

Thesis Title	Social Values and Political Attitudes of Members of the Thai Parliament (1979)
Name	Pcl.Sub.Lt. Amorn Rajanaronk
Thesis Advisor	Asst. Prof.Dr. Pornsak Phongphaew
Department	Government
Academic year	1979

Abstract

Members of the Parliament, who constitute one of the significant groups of the Thai political elite, play a practical and influential role in the decision-making process. They share responsibility in the establishment of social, economic and political values throughout the country. In the case of Thailand the political situation in 1979 tended to be critical and confusing. Unlike before, members of the 1979 Parliament had to face serious problems affecting the total development of Thai society.

This thesis examines the attitudes and values of members of the Thai Parliament, and attempts to find out important factors affecting the administration of the country, as well as suggests useful alternatives for improvement. There are one hundred and ninety two members in the group study, one hundred and ten are representatives and eighty two are senators.

The study reveals that the orientation of most members of Parliament towards economic development, rarely gives consideration

to long-range economic development projects. They prefer to think more in terms of economic problems they face at the present. In addition, this study discovers that the social backgrounds of members of the Parliament play a significant role in influencing such an orientation: some of the background variables include age and education, as well as previous professions, localities, political associations, and political positions. These different backgrounds actually effect each members views and attitudes toward economic development. Members of the Parliament who are rather young, who have little education, who used to be officials, or who have never had previous political positions, tend toward having a greater interest in economic development than other members with different social backgrounds. Therefore social background has a considerable influence on their orientation toward economic development.

Concerning their political attitudes, the results of this study show that most members of Parliament tend to be moderate, although members of the house of the Representatives have a higher tendency toward Liberalism. It was found that the attitudes of the members of Parliament have been both for and against the development of democracy.

Moreover, the study shows that social and political background significant influences the political attitudes of members of the Parliament. Those who are rather young, who have a higher education, or who have never had political positions, have higher tendency toward Liberalism than those with other social backgrounds.

On the basis of these findings, this study investigates some tendencies of MPs who are the key-men in the democratic system will be an intermediately influential in the development of Thai democracy. In addition, this study finds that, in the long run, the values of the MPs may seriously obstruct the economic development of the country.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากท่านศาสตราจารย์
ดร. กระทบด ทองธรรมชาติ ประธานกรรมการที่ปรึกษา ศาสตราจารย์จรูญ
สุภาพ หัวหน้าภาควิชาการปกครอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว
และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กณดา สุขพานิช อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งท่านอาจารย์
ได้ถ่ายทอดความรู้ ความคิด และสละเวลาอันมีค่าให้แก่วิทยานิพนธ์เป็นอย่างมาก
ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นอกจากนี้วิทยานิพนธ์ได้บรรลุผลสำเร็จได้ด้วยดีก็โดยได้รับความช่วยเหลือจากท่านเลขาธิการรัฐสภาและเจ้าหน้าที่กองกลาง สำนักงานเลขาธิการ
รัฐสภา ที่ได้กรุณาอำนวยความสะดวกในการแจกแบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูล
ผู้วิจัยจึงถือโอกาสขอบพระคุณท่านเกี่ยวข้องต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงแด่รองศาสตราจารย์ ดร. สุจิต
บุญบังการ อาจารย์ ดร. ธวัช มกรพงศ์ รองศาสตราจารย์เกษณี หงส นันท
รองศาสตราจารย์ ดร. สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ อาจารย์สุลักษณ์ ศิวรักษ์ ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร. เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์ อาจารย์ พ.ศ.ท. สุวรรณ สุวรรณเวโช
รองศาสตราจารย์สุพัศตรา สุภาพ อาจารย์ พ.ศ.ศ. อัมรินทร์ เนียมสกุล ซึ่งคณา
จารย์ดังกล่าวได้ให้ทั้งความรู้ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง
ในความกรุณาของอาจารย์ดังกล่าวอย่างมาก จึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุก
ท่านที่ได้กล่าวมาแล้วเป็นอย่างสูง

อย่างไรก็ดี วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไม่อาจสำเร็จลงได้ถ้าผู้วิจัยไม่ได้รับความ
ช่วยเหลือจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวี รื่นจินดา แห่งภาควิชาสถิติ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพรัตน์ ทิสยากร แห่งภาควิชาสถิติ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนันต์ ศรีโสภา แห่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งอาจารย์ดังกล่าวได้ให้ความช่วยเหลือด้านสถิติแก่ผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เคื่อน สิ้นรุพันธ์ประทุม ที่ได้กรุณาช่วยเหลือด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ อาจารย์อรุณ เศตะพราหมณ์ อาจารย์สมทรง เศตะพราหมณ์ คุณสมบูรณ์ สวีระสฤกษ์ดี พ.ต.ท.วิรัตน์ ราชณรงค์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวัฒน์ ราชณรงค์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.โสภากา สุพิกุลชัย อาจารย์ชวัลชัย อาทรธุระสุข อาจารย์ น.ต.นัยนา สุทธิชาติวิน (ร.น.) ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณท่านที่กล่าวมาแล้วเป็นอย่างสูง

นอกจากนี้ขอขอบคุณ ร.ท.อังกฤทธิ ราชณรงค์ พ.ต.ท.วิเชียร โพธิ์ศรี คุณอนุสรณ์ สวีระสฤกษ์ดี คุณนพพร หลักสุวรรณ คุณบุษบา สิ้นสมบูรณ์ คุณกัลยาณี ชัยนันท์ คุณสำรวย บุญท้าว คุณสุพรรณิการ์ สวีระสฤกษ์ดี คุณสุภาพร พรรคินรักษา คุณปราณี ลีชาญพานิชยกิจ และคุณจิราภรณ์ เศตะพราหมณ์ รวมทั้งคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้ระบุนามไว้ ขอได้รับความขอบคุณอย่างจริงใจจากผู้วิจัยด้วย

ถ้าวิทยานิพนธ์เล่มนี้จะเกิดประโยชน์แก่สังคมบ้าง ส่วนค่านี้นผู้วิจัยขอมอบให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ร.ต.ต. อมร ราชณรงค์

คำนำ

สมาชิกรัฐสภา เป็นบุคคลชั้นนำทางการเมืองที่สำคัญในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เป็นผู้นำทางการเมืองในระบอบชาติที่ใกล้ชิดกับประชาชนและรัฐบาลค่อนข้างมาก และเป็นที่ยอมรับว่าเป็นองค์กร สำคัญที่จะมีบทบาทต่อการพัฒนาการปกครองแบบประชาธิปไตยในสังคมไทย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงเป็นการศึกษาคำนิยมในค่านิยมค่าของการพัฒนาเศรษฐกิจและทัศนคติทางการเมืองของสมาชิกรัฐสภาว่าเป็นอย่างไร นอกจากนี้ยังจะได้ศึกษาต่อไปอีกว่า ภูมิหลังทางสังคมบางอย่างและสังคมการเมืองบางอย่างของสมาชิกรัฐสภา จะมีอำนาจในการกำหนดลักษณะ คำนิยมและทัศนคติกังกล่าวหรือไม่เพียงใด

ดังนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงอาจมีประโยชน์อยู่บ้างแก่ผู้ที่ต้องการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับคำนิยมและทัศนคติของบุคคลชั้นนำ เพื่อทราบทิศทางว่าบุคคลชั้นนำโดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกรัฐสภาจะมีลักษณะและทิศทางของคำนิยมและทัศนคติว่าเป็นอย่างไร เหมาะสมกับสภาพความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาของสังคมหรือไม่ นอกจากนั้นอาจจะได้ทราบถึงแนวโน้มของสมาชิกรัฐสภาเหล่านั้นว่าจะมีพฤติกรรมทางการเมืองอย่างไร

อย่างไรก็ตาม วิทยานิพนธ์ฉบับนี้อาจจะมีข้อผิดพลาดที่น่าจะมีอยู่เป็นอันมากอันเกิดจากความบกพร่องของผู้วิจัย ผู้วิจัยขออภัยไว้แต่ผู้เดียว

ร.ต.ต. อมร ราชนรงค์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
คำนำ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
การนำเสนอทวิวิจัย.....	7
2. รัฐสภาไทย.....	9
รัฐสภาไทยก่อนรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2521.....	28
รัฐสภาไทยตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2521.....	31
3. ทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
ค่านิยมทางเศรษฐกิจ.....	34
ทัศนคติทางการเมือง.....	40
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมและทัศนคติของบุคคล.....	48
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	50
สมมุติฐานในการวิจัย.....	65

4. วิธีดำเนินการวิจัย.....	66
กลุ่มตัวอย่าง.....	66
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	69
การสร้างและปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	70
การรวบรวมข้อมูล.....	77
การจัดกระทำกับข้อมูล.....	78
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
5. สมาชิกวุฒิสภากับค่านิยมทางเศรษฐกิจ.....	80
6. สมาชิกวุฒิสภากับทัศนคติทางการเมือง.....	97
7. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	110
บรรณานุกรม	117
ภาคผนวก ก.....	125
ภาคผนวก ข.....	134
ภาคผนวก ค.....	135
ประวัติผู้วิจัย	137

ตาราง

หน้า

1	ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	67
2	คกอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามวัดค่านิยมทางเศรษฐกิจ	74
3	คกอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามวัดทัศนคติทางการเมือง	75
4	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดค่านิยมทางเศรษฐกิจ	76
5	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดทัศนคติทางการเมือง	77
6	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งและได้รับคืนมาจากสมาชิกวุฒิสภา	78
7	ความแตกต่างระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับวุฒิสภา ค่านิยมในด้านคุณค่าของการพัฒนาเศรษฐกิจ	82
8	วิเคราะห์ความแปรปรวนของค่านิยมในด้านคุณค่าของการพัฒนา เศรษฐกิจจำแนกตามอายุ การศึกษา และอาชีพเดิมของสมาชิก วุฒิสภา	84
9	วิเคราะห์ความแปรผันพหุของค่านิยมทางเศรษฐกิจ จำแนกตามอายุ การศึกษา และอาชีพเดิมของสมาชิกวุฒิสภา	85
10	วิเคราะห์ความแปรปรวนของค่านิยมทางเศรษฐกิจจำแนกตามภูมิภาค ลำเนาเดิม กลุ่มการเมือง และการเคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง เมืองของสมาชิกวุฒิสภา	89
11	วิเคราะห์ความแปรผันพหุของค่านิยมทางเศรษฐกิจจำแนกตามภูมิภาค ลำเนาเดิม กลุ่มการเมือง และการเคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง เมืองของสมาชิกวุฒิสภา	89
12	ความแตกต่างระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับวุฒิสภา ทัศนคติทางการเมือง	98
13	วิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติทางการเมืองจำแนกตามอายุ การศึกษา และอาชีพเดิมของสมาชิกวุฒิสภา	102
14	วิเคราะห์ความแปรผันพหุของทัศนคติทางการเมือง จำแนกตามอายุ การศึกษา และอาชีพเดิมของสมาชิกวุฒิสภา	102

ตาราง

15 วิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติทางการเมือง จำแนกตามภูมิฐานะเดิม กลุ่มการเมือง และการเคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองของสมาชิกวุฒิสภา 106

16 วิเคราะห์ความแปรผันพหุของทัศนคติทางการเมือง จำแนกตามภูมิฐานะเดิม กลุ่มการเมือง และการเคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองของสมาชิกวุฒิสภา 106